

Roheline võrgustik ja väärtuslikud maastikud

Väljavõtte maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" Lisadest 2 ja 3.

RAPLAMA ROHELINE VÕRGUSTIK

RAPLA maakonna roheline võrgustiku struktuurielementide määratlemisel on tuginetud:

- võrgustiku elementide suurusele (tugialade pindala, koridoride laius);
- looduslike alade osatähtsusele nendes;
- alade kaitseväärtusele (haruldus, ohustatus, kaitstuse aste, looduslikkus jne.; aluseks mitmed erinevad õigusaktid ja meetodikad – Kaitstavate loodusobjektide seadus, Loodusdirektiiv, IBA alad, Natura 2000 alad, Eesti märgalade inventeerimine jne.);
- ökoloogilistele, keskkonnakaitselistele ja maastikulistele iseärasustele;
- liikide elupaigaeelistustele, rändekoridoride paiknemisele jne.

Rohelises võrgustikus saab eristada kahte osa:

- Tugialad (tuumalad) – ümbritsevast kõrgema väärtusega (kaitseaspektist) alad, millele süsteemi toimimine peamiselt toetub;
- Ribastruktuurid (rohelised koridorid) ja siduselemendid (sõlmed, astmelauad), mis seostavad tugialad omavahel terviklikuks võrgustikuks.

Rohelise võrgustiku elementide hierarhia ja üldised määratlemise alused:

<i>Tasand</i>	<i>Tugiala läbimõõt</i>	<i>Ribastruktuuride läbimõõt</i>	<i>Tugiala (koridori) indeks</i>	<i>Eesti 2010 tasand</i>
Riigi	25 – 50 km	10 – 20 km	T1 (K1)	Rahvusvaheline tasand
Piirkondlik	5 – 25 km	2 – 10 km	T2 (K2)	Riigi tasand
Kohalik	1 – 5 km	0,3 – 2 km)	T3 (K3)	Mikrotasand

Roheline võrgustik Rapla maakonnas genereeriti olemasoleva loodusliku ala põhjal.

- Kuna üle poole Rapla maakonna territooriumist võtab enda alla metsamaa, siis uusi rohelisi alasid ei planeeritud.
- Puudub vajadus ulatusliku metsauuenduse järele, vajalik on säilitada ja taastada juba olemasolevat võrku ning tagada selle toimimine elustiku ja loodusliku mitmekesisuse säilitamise eesmärgil.
- Unustada ei tuleks ka roheline võrgustiku rekreatiivset rolli (puhkus, seenel-marjul käimine, jahipidamine jms.).
- Suuremad roheline võrgustiku massiivid paiknevad maakonna, aga ka omavalitsuste piirialadel, kus asustus on hõredam.
- Traditsioonilistes inimtegevuse piirkondades on massiivid väiksemad ja paiknevad hõredamalt.
- Suurima roheline võõndi moodustavad Kõrvemaa ja Kõnnumaa metsad ja märgalad.
- Suuremad massiivid haaravad endasse kõik senised looduskaitsealad maakonnas, samuti
- loodavad metsakaitsealad, Natura 2000 alad, potentsiaalse Ramsari ala ja **Rapla linna roheline võõndi alad.**
- Osaliselt jäävad rohelisest võrgustikust välja loodavad Mahtra maastikukaitseala ja Raplamaa loometsade looduspark, kuna need haaravad ka kultuurmaastikke.
- Rohelise võrgustiku tugialade ja koridoride piirid täpsustatakse valdade üldplaneeringutes.

Roheline võrgustik ja väärtuslikud maastikud

Väljavõte maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" Lisadest 2 ja 3.

Raplamaa maakonnaplaneeringuga määratletud - Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused:

- Võrgustiku toimimiseks ei tohi looduslike alade osatähtsus tugialades langeda alla 90%.
- Rohelise võrgustiku alal kavandata planeeringute, kavade jm. puhul tuleb arvestada nõudega, et roheline võrk jääks toimima, et tugialade suurus oluliselt ei vähendata ega lõigata läbi rohelisi koridore.
- Vajalik on säilitada tugialade terviklikkus ja nendevaheline sidusus. Suurtele tugialadele ja rohekoridoride läbi ei tohiks reeglina rajada suuri infrastruktuuri objekte, välja arvatud juhtudel, kui see on mõõdapääsmatu. Sellisel puhul tuleb nende asukohta hoolikalt valida, läbi viia keskkonnamõjude hindamine ning välja töötada abinõud võimalike negatiivsete mõjude korvamiseks.
- Suurtel tugialadel paiknevate kaitsealade kasutustingimused ja piirangud on kirjeldatud nende kaitse-eeskirjades ja kaitsekorralduskavades.
- **Tugialade ja koridoride paigutuse tihedus maakonnas on üldiselt hea, kuid silmas tuleb pidada vajadust säilitada inimestele lähipuhkuse eesmärgil nn. roheline vööndi elemendid Rapla, Kohila ja Märjamaa umber. Soovitav on säilitada võimalusel ka teisi väiksemaid metsasalusid - need ilmestavad maastikku ning on ka nn. hüppelaudadeks mitmete liikide levikul.**
- **Siduda roheline võrgustik linnade (linnaliste asulate) kõrghaljastuse, linnalähiste looduslike alade ja looduslike koridoridega (näiteks – jõed). Siduva elemendina on siin eriti tähtis linna nn. roheline lähivöönd (20-30 kõnniminuti kauguseni), mida tuleb säilitada.**
- Poollooduslike koosluste säilitamine ja hooldamine.
- Tugialadel ja koridorides väljaspool kaitstavaid alasid võib arendada tavapärast, kuid rohelise võrgustiku säilimise tagavat majandustegevust. Metsakategooria on üldjuhul tulundusmets.
- Oluline on tugialade säilitamise kõrval säilitada ka nendega piirnevad alade (puhvervööndid) senine maakasutus ja säilimine looduslikus või poollooduslikus olekus. Puhervööndi vähendamine kahandab ka tuumala suurus ja elujõulisust.
- Arendustegevused, mis muudavad maa sihtotstarvet või kavandavad joonehitisi, tuleb kooskõlastada maavalitsuse ja keskkonnateenistusega ning nende keskkonnamõju hindamisel tuleb tähelepanu pöörata rohevõrgustiku funktsioneerimisele.
- Koridori lõikavatele teedele migratsioonikoridoride planeerimine, sildade ehitamisel rändeks sobivate läbipääsude kavandamine (jätta veeala kõrvale piisav maismaariba).
- Veekogude vee omadusi halvendavate tegevuste vältimine, veekogude ja nende kallaste looduslikkuse säilitamine, rikutud veekogude looduslikkuse taastamine, allikate veerežiimi säilitamine.
- Kasutusest välja langenud karjääride rekultiveerimine.
- Õkoturismi soosimine rohelises võrgustikus ja looduse õpperadade süsteemi kavandamine.

Rohelise võrgustiku moodustavad:

- **Kaitsealad**
Kaitsealadel rakendatavate kitsenduste ja kohustuste ulatuse kehtestab kaitse-eeskirjaga Vabariigi Valitsus. Kaitseala võib jaguneda vöönditeks, kaitsekorra kehtestamine toimub vööndite kaupa. Kaitseala territooriumi võib jaotada kuni nelja erinevasse vööndisse:
Rapla maakonnas on 67 looduskaitseala ja 24 kaitsealust parki-alleed.
- **Loodusreservaat** on otsesest inimtegevusest puutumata loodusega ala, kus tagatakse looduslike koosluste säilimine üksnes looduslike protsesside tulemusena. Keelatud on igasugune majandustegevus ja loodusvarade kasutamine, samuti inimeste viibimine seal (välja arvatud järelevalve-, teadus- ja päästetöödel selleks kehtestatud korras). Raplamaal selliseid ei ole;

Roheline võrgustik ja väärtuslikud maastikud

Väljavõtte maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" Lisadest 2 ja 3.

- **Sihtkaitsevöönd** on kaitseala selline osa, kus lubatakse tegevust, mis toetab seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilimist. Keelatud on kõik, mis pole seaduses või kaitse-eeskirjas lubatud. Kaitse-eeskirjaga võidakse sihtkaitsevööndis lubada kaitstava objekti säilitamiseks vajalikku või seda mittekahjustavat tegevust nagu on olemasolevate maaparandussüsteemide hooldustööd; hooldus- ja valikraie, marjade, seente ja muude metsa kõrvalsaaduste kasutamine; ulukite arvukuse reguleerimine; kalapüük. Kaitsevööndi poollooduslike koosluste esinemisaladel võib alade ilme ja liigikoosseisu tagamiseks olla kohustuslik kaitsekorra tulenev tegevus, nagu niitmine, karjatamine, puu- ja põõsarinde harvendamine ja kujundamine kaitse-eeskirjaga sätestatud ulatuses;
- **Piiranguvöönd** on kaitseala majanduslikult kasutatav osa, kus majandustegevuses tuleb arvestada kaitse alla võtja seatud tingimusi. Lubatud on kõik, mis pole seaduse või kaitse-eeskirjaga keelatud. Seaduses on loetletud tegevuse liigid, mis reeglina on piiranguvööndis keelatud. Kui kaitse-eeskiri ei sätesta teisiti, on piiranguvööndis keelatud uute maaparandussüsteemide rajamine; veekogude vee taseme muutmine ja kallaste kahjustamine; maavarade ja maa-ainese kaevandamine; varem rajatud metsakultuuridest puhtpuistute kujundamine ning uute metsakultuuride ja energiapuistute rajamine; lõppraied, välja arvatud lõppraied kitsaste lankidena ja turberaiena; maa kasutamine prügi ja heitmete ladustamiskohana; väetiste ja mürgkemikaalide kasutamine; teede, õhuliinide ja muude kommunikatsioonide rajamine; uute ehitiste püstitamine; jahipidamine ja kalapüük. Piiranguvööndi poollooduslike koosluste esinemisaladel on kohustuslik nende ilme ja liigilise koosseisu tagamiseks kas niitmine, karjatamine, puu- ja põõsarinde harvendamine või kujundamine.
- **Programmiala** üldvöönd on programmiala see osa, mis jääb eespool nimetatud vöönditest välja. Seal majandustegevusele erilisi nõudeid ei seata.

Kõigil looduskaitsealadel tuleb vastu võtta kaitse-eeskirjad, mis saavad olema tegevuse aluseks kaitsealadel. Kiirendada tuleb kaitse-eeskirjade vastuvõtmist ja ellurakendamist Mahtra maastikukaitseala, Vasalemma jõe lätete maastikukaitseala, Kuimetsa karstiala, Pae karstiala, Aandu karstiala, Eesmise ja tagumise järta, Paka mäe ja Palamulla karstiala puhul. Ülejäänud kaitsealadel reguleerib tegevust seadus (KLS).

Parkides reguleerivad tegevust ühtsed Kaitsealuste parkide kaitse-eeskirjad. Parkidele tuleb koostada piirikirjeldused.

Metsakaitsealade võrgustik:

Võrgustikku kuuluvad alad ise moodustavad rangelt kaitstava ala, mis omakorda jaguneb vöönditeks (nagu teisedki looduskaitsealad):

- Sihtkaitsevööndid – Linnumängu looduskaitsealal 4 sihtkaitsevööndit, Paeküla looduskaitsealal – 1, Pajaka looduskaitsealal – 1, Rangu looduskaitsealal – 2, Tõrasoo looduskaitsealal – 4 ja Vaimõisa looduskaitsealal – 1;
- Ülejäänud osa moodustavad piiranguvööndid. Vastu tuleb võtta ja rakendada ellu kaitsealade kaitse-eeskirjad. Loodava Raplamaa loometsade looduspargi koosseisu jääb lahustükkidena 12 metsa sihtkaitsevööndit (haarab osa eelnimetatud metsakaitsealadest). Looduspargi välispiir tuleb paika panna ning vastu võtta kaitse-eeskirjad ja need ellu rakendada.

Kaitsealade ümber tuleks säilitada puhvertsoonid ja puhkealad:

- Puhvertsooni mets kuulub kaitsemetsa kategooriasse;

Roheline võrgustik ja väärtuslikud maastikud

Väljavõtte maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" Lisadest 2 ja 3.

- Puhvertsooni laius on vähemalt 100 meetrit, reeglina ühe metsakvartaliringi laiusena mber kaitseala;
- Puhvertsooni piiritlemiseks kasutada looduslikke piire (teed, metsasihid, kraavid, kõlvikute piirid jne.)
- Puhkealad on avatud huvilistele, kuid siiski kaitstud ja reservaatidega seotud

Natura 2000 alad

Arvestades Natura 2000 alade tähtsust, tuleks ka nende väiksemad lahustükid integreerida rohelistesse võrgustikku. Eraldi asetsevad väiksemad Natura 2000 alad on käsitletavad roheline võrgustiku astmelaudadena.

Rohelise võrgustikuga on seotud ka nn. nullalad (sisuliselt – puhvervööndid), mis haaravad metsamaid väljaspool tugialasid, kasutusest väljajäänud rohumaid jne. Nullalad teenivad eeskätt roheline võrgustiku elementide kaitsepuhvri rolli, aga neid saab reservaladena potentsiaalselt kasutada ära ka võrgustiku enda edasiarendamiseks.

Esimeses etapis toimus pilootprojektina võimalike Natura 2000 võrgustiku alade eelvalik Raplamaal, koostati alade nimekiri, andmebaas ja kaardid. Kokku selekteeriti kahe aastaga välja 42 erineva suuruse ja konfiguratsiooniga võimalikku Natura ala.

Raplamaal haarati Natura 2000 võrgustikku:

- Senised looduskaitsealad;
- Teadaolevad metsise mängu- ja elupaigad;
- Väärtuslikumad niidud;
- Kõrge ja keskmise väärtusega märgalad;
- Haruldaste linnu- ja loomaliikide elupaigad.

Natura 2000 aladel ei seata metsamajanduslikule tegevusele nii rangeid piire kui näiteks looduskaitsealadel. Natura 2000 aladel on raietegevus piiratud üksnes kõrget loodusväärtust omavatel ja metsaelu paigatüüpe esindavatel eraldustel. Keelatud on lageraie lääne-taiga metsatüübi eraldustel.

Tulevikus korraldatakse Natura 2000 alade kaitse vastavalt EL nõuetele. See tähendab kaitsealade moodustamist, kaitsetingimuste määratlemist, lepingute sõlmimist maaomanikega. Natura 2000 võrgustikku kuuluvate maade omanikel avaneb võimalus kõrgemate ja garanteeritud toetuste saamiseks nende alade säilitamisel (niitmine, karjatamine, võsa raiumine vm.).

Võrgustiku aladele tuleks koostada kaitsekorralduskavad, milles fikseeritakse lubatud ja vajalikud tegevused. Omanikega sõlmida kaitsekorralduslepingud.

Kavade ja projektide puhul, mis omavad suurt mõju Natura 2000 võrgustikku kuuluvatele aladele tuleb läbi viia keskkonnamõjude hindamine.

RAPLAMA VÄÄRTUSLIKUD MAASTIKUD

Maastik loodusteaduslikus tähenduses on mingite füüsiliste elementide ja struktuuride kogum, mille olemasolu või omadused ei sõltu vaatlajast. See sisaldab endas nii looduslikke (künkad, oosid, orud, tasandikud jne.) kui ka inimtekkelisi (põllud vms.) elemente.

Maastik keskkonnapsühholoogia või maastikuarhitektuuri tähenduses on aga eeskätt osa

Roheline võrgustik ja väärtuslikud maastikud

Väljavõte maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" Lisadest 2 ja 3.

kultuurist, inimese elukeskkond, mida tajutakse ja võetakse vastu oma meeleorganite kaudu. See, kuidas inimene tajub ja mõtestab enda jaoks maastikku, sõltub igaühe kultuuritaustast, teadmistest, kogemustest.

Ei ole olemas väärtusetuid maastikke. Erinevate maastike väärtus sõltub vaadeldavast aspektist, aga ka vaatlejast, kelle jaoks üks või teine maastik endast mingit väärtust kujutab.

Väärtuslikud maastikud käesoleva töö mõistes (Rapla Maakonnaplaneering) on sellised, mida võimalikult suur hulk erineva tausta, teadmiste ja kogemustega inimesi on pidanud läbi aegade ja peavad tänaselgi päeval esteetiliselt nauditavaks, meeldivaks, huvitavaks, oluliseks jne.

Maastikku Rapla Maakonnaplaneeringu mõistes väärtustatakse ka tema kasutusväärtus puhkuseks, turismiks või mõneks muuks majandustegevuseks, või siis ka lihtsalt esteetilise elamuse saamiseks.

Väärtuslike maastikena käsitletakse siin eelkõige traditsioonilist kultuurimaastikku, kuhu on koondunud eelkõige 5 tüüpi väärtusi.

- kultuurilis-ajalooline väärtus;
- esteetiline väärtus;
- looduslik väärtus;
- identiteediväärtus;
- rekreatiivne / puhkeväärtus (turismipotentsiaal)

Selle alusel jagati väärtuslikud maastikud 3 kategooriasse:

- **(M/PR) - maakondlik, võimalik riikliku tähtsusega maastik**
- **(M) - maakondliku tähtsusega maastik**
- **(K) - kohaliku tähtsusega maastik**
- Rapla Maakonnaplaneeringus käsitletakse eelkõige traditsioonilist kultuurimaastikku, kuhu on koondunud suur hulk erinevaid väärtusi. Kokku toodi välja 38 sellist ala.
- Kuigi väärtuslike maastike võrgu määratlemisel keskenduti eeskätt kultuurimaastikele, langeb ta siiski osaliselt kokku ka maakonna roheline võrgustikuga. See näitab, et Raplamaa elanikud väärtustavad kõrgelt loodust ja hästi säilinud looduslikke alasid. Mõlema võrgustiku koosseisu kuulub ka poollooduslikke alasid.
- Raplamaal on suur hulk mälestisi, mida tuli arvesse võtta väärtuslike maastike käsitlemisel:
 - 343 arheoloogia- (sh. Kohila vallas – 90),
 - 245 arhitektuuri-,
 - 322 kunsti-,
 - 35 olulist ajaloomälestist.

Rapla maakonnas on:

5 maakondliku / võimaliku riikliku tähtsusega väärtuslikku maastikku,
11 maakondliku tähtsusega maastiku ja
22 kohaliku tähtsusega maastikku.

Raplamaa väärtuslikud maastikud on:

1. Pahkla (K)	2. Keila jõgi (M/PR)	
3. Hageri (M)	4. Ohulepa-Kelba (K)	
5. Alu mõis (M)	6. Lipstu nõmm (M/PR)	
7. Kuusiku (M)	8. Juuru-Mahtra (M/PR)	9.
9. Hõreda mõis (M)	10. Kuimetsa karstiala (M)	
11. Vahastu (K)	12. Kärü-Kullimaa (K)	
13. Kädva-Paluküla (K)	14. Ingliste (K)	
15. Kumma-Kaerepere (M)	16. Keava (K)	
17. Kehtna-Kalbu (K)	18. Vastja (K)	

Roheline võrgustik ja väärtuslikud maastikud

Väljavõtte maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" Lisadest 2 ja 3.

19. Lelle (K)	20. Koogiste-Kõrbja (K)
21. Eidapere (K)	22. Järvakandi (M)
23. Purku-Põlma (K)	24. Raikküla (M)
25. Lipa (K)	26. Jalase (M/PR)
27. Põlli-Varbola (M/PR)	28. Russalu-Lümandu (K)
29. Vaimõisa (K)	30. Märjamaa (M/PR)
31. Paeküla (K)	32. Konuvere (K)
33. Velise-Valgu-Nurtu (K)	34. Maidla (K)
35. Sipa (K)	36. Vana-Vigala (M/PR)
37. Avaste (K)	38. Kivi-Vigala (M)

Lisaks eelnevale määratleti 38 nn. reservala, mis on eelmistest väiksemad, kuid siiski huvipakkuvad. Samuti toodi välja 11 ilusat teelõiku, mis paistavad silma oma traditsioonilise ilme või kaunite vaadete poolest:

1. Seli-Angerja tee
- 2. Oela-Sikeldi tee**
3. Russalu-Lümandu-Vaimõisa tee
4. Jalase-Riidaku tee
- 5. Virtsu raudtee**
6. Hõreda-Rapla tee
7. Ingliste-Keava tee
8. Käru-Lungu-Kädva-Paluküla tee
9. Käru-Kullimaa tee
10. Lelle-Eidapere tee
11. Paeküla tee

Kasutustingimused:

- Väärtuslike maastike piirid tuleb täpsustada valdade üldplaneeringutega.
- Kõigile väärtuslikele maastikele tuleb enne 2005.aasta lõpu koostada maastikuhoolduskava, milles oleksid fikseeritud soovitud maastiku säilitamiseks ja hooldamiseks konkreetsete meetmete tasandil. Maastikuhoolduskava puudumisel tuleb hooldussoovitused fikseerida valla üldplaneeringus.
- Ehituskeeluvöönd veekogude kallastel väärtuslikel maastikel tuleb määrata valdade üldplaneeringutega. Reeglina peaks olema see 100 meetrit hajaasustuses ja 50 meetrit detailplaneeringu kohustusega aladel.
- Ehituskeeluvööndisse ei tohiks rajada uusi tootmishooneid, välja arvatud väärtuslike maastike säilitamise või veekasutusega seotud ehitised ja vanade taluhoonete taastamine. Elamuehitus vööndi piires peab järgima kujunenud ajaloolist asustust ja traditsioone.
- Omavalitsustel tuleb üldplaneeringutega täpsustada väärtuslike maastike piireesse jäävad detailplaneeringu kohustusega alade ulatus ja piirid. See ei puuduta detailplaneeringu kohustusega alasid, mille piirid ja tsoneering on juba kehtivate üldplaneeringutega täpsustatud.
- Asulad või asulate osad, millele väärtuslike maastike säilitamiseks on vajalik kehtestada detailplaneeringu kohustus uue hoonestusala rajamisel: Sipa küla keskus, Vana-Vigala küla keskus, Kivi-Vigala küla keskus, Märjamaa alev, Orgita küla keskus, Haimre küla keskus, Kasti küla keskus, Valgu küla keskus, Hageri küla keskus, Aespa-Vilivere suvilapiirkond, Kohila alev, Lohu küla keskus, **Alu alevik, Kuusiku alevik**, Valtu küla keskus, Kaerepere alevik, Keava alevik, Kehtna alevik, Ingliste küla keskus, Lelle alevik, Eidapere alevik, Kumma küla keskus, Kalbu küla keskus, Raikküla küla keskus, Purku küla keskus, Tamme küla keskus, Järvakandi alev, Juuru alevik, Kuimetsa küla keskus, Käru alevik.
- Maa sihtotstarbe muutmisel säilitada senine üldine maastikumuster.

Roheline võrgustik ja väärtuslikud maastikud

Väljavõte maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" Lisadest 2 ja 3.

- Hoonete ehitamisel ja ümberehitamisel säilitada või sobitada antud maastikule iseloomulikke hooned ja elemente. Uute ehitusalade ja joonehitiste rajamisel säilitada olemasolevad väärtused ja sobitada uued elemendid olemasolevatega.
- Tuulegeneraatoreid ja mobiilsidemaste väärtuslikele maastikele reeglina rajada ei tohi.
- **Säilitada tuleb ilusad vaated.** Reserveerida vaatekohtade maad puhkekohtadeks ja avaliku kasutusega aladeks. Koostada nende ümbruse hoolduskavad, et tagada vaadete avamine ja säilitamine.

Üldised soovitusused:

Linna- või asulamaastikus:

- Ajaloolise asulapildi säilitamine valitud osades
- Vanade hoonete konserveerimine / restaureerimine
- Väärtuslike elementide tähistamine ja parem eksponeerimine
- Jalgsi- või jalgrattamarsruutide kavandamine

Põllumajandusmaastik / küla:

- Ajaloolise külapildi ja traditsioonilise külamustri säilitamine
- Traditsioonilise hoonestuse säilitamine või taastamine
- Pärandkultuuri elementide säilitamine või taastamine
- Põllumajandusliku tegevuse soodustamine
- Metsatukkade ja puudesalude säilitamine maastikus
- Teede õgvendamise vältimine
- Vaadete avamine ja säilitamine
- Maastiku ja tema väärtuste parem eksponeerimine
- Jalgsi- või jalgrattamarsruutide kavandamine

Loodusmaastik:

- Ala loodusliku ilme säilitamine
- Maastiku hooldatuse tagamine
- Niitude vm. traditsiooniliste elementide taastamine
- Teede õgvendamise vältimine
- Vaadete avamine ja säilitamine
- Potentsiaalsed vaatetornide asukohad kasutusele võtta
- Loodusobjektide kättesaadavaks tegemine
- Väärtuste parem tähistamine ja eksponeerimine
- Jalgsi- või jalgrattamarsruutide kavandamine

Veekogud ja nende rannad / kaldad:

- Kallaste (sh. kallasrajad) hooldamine
- Niitude vm. traditsiooniliste elementide taastamine
- Vaadete avamine ja säilitamine
- Veekogu enda ja vaadete kättesaadavaks tegemine
- Veekogu parem eksponeerimine
- Jalgsi- või jalgrattamarsruutide kavandamine

Ajaloo kontsentraat:

- Objektide hooldamine ja avamine inimestele
- Kättesaadavaks tegemine
- Peatus- ja puhkekohtade reserveerimine
- Parema tähistamine ja eksponeerimine
- Jalgsi- või jalgrattamarsruutide kavandamine

Roheline võrgustik ja väärtuslikud maastikud

Väljavõte maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" Lisadest 2 ja 3.

Mõisakeskus või –park; arhitektuurimälestised:

- Hooldatuse tagamine
- Vajadusel hoonete konserveerimine / restaureerimine
- Mitte rajada vahetusse lähedusse uusehitisi
- Vaadete avamine ja säilitamine
- Parem tähistamine ja eksponeerimine
- Jalgsi- või jalgrattamarsruutide kavandamine

Ajaloolise ja/või kultuuriloolise tähtsusega paik:

- Parem tähistamine ja eksponeerimine
- Kättesaadavaks tegemine
- Peatus- ja puhkekohtade reserveerimine
- Isikute / sündmuste parem jäädvustamine ja tutvustamine
- Jalgsi- või jalgrattamarsruutide kavandamine

Ilusad teelõigud:

- Teede õgvendamise vältimine
- Vaadete avamine ja säilitamine
- Peatus- ja puhkekohtade reserveerimine
- Jalgsi- või jalgrattamarsruutide kavandamine
- Viidamajanduse korrastamine

Reservaalade kohta kehtivad üldjuhul samad soovitusel.

Maakondliku / potentsiaalse riikliku tähtsusega alad

- Keila jõgi – Keila jõe suunatud vaadete avamine ja säilitamine. Mõisaansamblite hoonete seisundi parandamine ja nende ümbruse heakorrastamine.
- Lipstu nõmm ja küla – lisasoovitusi ei ole.
- Alu mõis – Mõisa, pargi ja selle ümbruse säilitamine ja hooldamine.
- Kuusiku – Põllumajandustegevuse soodustamine, Kuusiku pargi hooldamine.

Asulate rohelised vööndid ja kõrge puhkeväärtusega piirkonnad

Rapla linna puhul võib lähipuhkealade hulka lugeda nn. KEK-i metsa, Tammemäe ja Sulupere metsa;

Kõrge puhkeväärtusega piirkondade hulka tuleb, vastavate veekogude vähesuse tõttu, Raplamaal lugeda ka avalikud supluskohad. Praeguse seisuga on selliseid 8, s.h. Öökulli paisjärv Rapla vallas.